

«8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған
 Хадиева Әлбина Сағынғалиқызының
 «Жоғары тұтқырлы мұнай кеніштерінде физика-химиялық әсер ету технологиясының тиімділігін арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

СЫН ШКІРІ

р/н №	Өлшем шарттар	Өлшем шарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсетілген)
1	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	1.1 Ғылымды дамытудың басым бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі: 1) диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету); 2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауын көрсету); 3) диссертация Қазақстан Республикасының Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету) келеді.	Ұсынылған диссертацияны жүзеге асыруда алынған нәтижелер мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның «Жас ғалым» мемлекеттік гранты аясында 2024-2026 жылдарға арналған АР22685524 «Тұтқырлығы жоғары мұнай өндіруді қарқындатудың кешенді әдісін жетілдіру» жобасы аясында орындалған.
2	Ғылым үшін маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлесін қосады/қоспайды, ал оның маңыздылығы ашылған/ашылмаған.	Диссертациялық жұмыс ғылымның дамуына елеулі үлес қосады, ал зерттеу жұмысының ғылыми маңыздылығы мен өзектілігі қиын өндірілетін мұнай кеніштерінде кешенді полимерлік технология қолдану арқылы мұнай бергіштік коэффициентін арттыру және техника-экономикалық көрсеткіштерінің тиімділігін сипаттайды.
3	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) өзі жазбаған.	Диссертациялық жұмыстың өзіндік жазу деңгейі жоғары, себебі жұмысты талдауда ізденушінің пәндік саланы терең зерттегендігі, зерттеу жұмысында алға қойылған

			теориялық және практикалық міндеттерді өз бетінше шеше алғандығын көрсетті. Зерттеу жұмысын орындау барысында автор біліктілік пен дербестік деңгейінің жоғары екендігін байқатты.
4	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі:	Диссертациялық жұмыстың өзектілігі негізделген, біртекті емес қабаттарға аралас полимерлік және су-газ эмульсия негізінде кешенді әсер ету арқылы мұнай бергіштік коэффициентін арттыру жұмыстың өзектілігін нақтылайды.
		1) негізделген;	
		2) ішінара негізделген;	
		3) негізделмеген.	
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды:	Диссертациялық жұмыстың мазмұны тақырыбына толықтай сәйкес, мазмұны мен зерттеу қадамдарының құрылымы логикалық дұрыс реттілікпен қойылған және диссертация тақырыбын айқындайды.
		1) айқындайды;	
		2) ішінара айқындайды;	
		3) айқындамайды.	
		4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді:	Диссертациялық жұмыстың мақсаттары мен міндеттері тұтастығымен, жүйелігімен, сондай-ақ оларды жүзеге асыру жолдарымен ерекшеленеді және және тақырыпқа толықтай сәйкес.
		1) сәйкес келеді;	
		2) ішінара сәйкес келеді;	
		3) сәйкес келмейді.	
		4.4. Диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық байланысқан:	Диссертациялық жұмыстың барлық бөлімдері, ғылыми ережелері, қорытындылары бір-бірімен толық байланысқан.
1) толық байланысқан;			
2) ішінара байланысқан;			
3) байланыс жоқ.			
4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырылып бағаланған:	Автор ұсынған жаңа шешімдер дәйектелген. Жұмыста полимерлі әсер етудің бұрыннан белгілі әдістер сараланып, салыстырылып бағаланған, диссертант өзіндік пікірін білдіре отырып, сыни талдаулар жүргізген.		
1) сыни талдау бар;			
2) талдау ішінара жүргізілген;			
3) талдау өз пікіріне емес, басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген;			
4) талдау жоқ.			
5	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен ережелер жаңа ма?	Жұмыста келтірілген ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табылады. Олар автордың ғылыми жариялымдарында
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	

		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	ұсынылған. Зерттеу жұмыстарының нәтижесінде біртекті емес қабаттарға полимерлер мен католиттер ерітіндісінің композициясымен әсер етудің жаңа технологиясы әзірленіп, сынақтан өткізілді. Эксперимент пен талдау жұмыстары зертханалық сынақтан өткізілген.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа ма?	Диссертациялық жұмыстың нәтижелері мен қорытындылары толығымен жаңа және негізделген.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе?	Диссертациялық жұмыс нәтижелері өндірістегі техникалық халықаралық Scopus базасына кіретін Q2 болатын, ғылыми журналында екі мақаланың жарық көруімен расталады.
		1) толығымен жаңа;	
		2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);	
		3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).	
6	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген /негізделмеген (qualitative research (куолитатив ресеч) және өнер және гуманитарлық ғылымдар бойынша даярлық бағыттары үшін).	Диссертациялық жұмыста қорғауға ұсынылған барлық қорытындылар ғылыми тұрғыда дәлелді түрде негізделіп көрсетілген.
7	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	Әрбір ереже бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет:	Қорғауға ұсынылған негізгі нәтижелер теориялық негіздермен эәне зертханалық нәтижелермен дәлелденген.
		7.1 Ереже дәлелденді ме?	
		1) дәлелденді;	
		2) шамамен дәлелденді;	
		3) шамамен дәлелденбеді;	
		4) дәлелденбеді;	
		5) бұл тұжырымда ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
7.2 Тривиалды ма?	Диссертациялық жұмыста тривиалды элементтер жоқ. Жұмыста заңдылықтар мен зерттеу үдістері заманауи теориялық және технологиялық көзқарастармен үндестірілген.		
1) ия;			
2) жоқ;			
3) бұл тұжырымда ереженің тривиалды екенін тексеру мүмкін емес.			
7.3 Жаңа ма?	Диссертациялық жұмысты		

		1) ия;	қорғауға шығарған негізгі ғылыми қағидалар мен зерттеу нәтижелері жаңа. Өртүрлі геологиялық-физикалық жағдайларда полимерлі композициялар негізіндегі технологиялармен кешенді әсер ету арқылы мұнай кен орындарын игеру механизмін тереңірек түсінуге және дамытуға мүмкіндік береді.
		2) жоқ;	
		3) бұл тұжырымда ереженің жаңашылдығын тексеру мүмкін емес.	
		7.4 Қолдану деңгейі:	Диссертациялық жұмыста ұсынылып отырған технология қолдану деңгейі орташа, өйткені ұсынылған технология мұнай өнеркәсібінде ғана қолданылады.
		1) тар;	
		2) орташа;	
		3) кең	
		4) бұл тұжырымда ереженің қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.	
		7.5 Мақалада дәлелденген бе?	Алынған нәтижелер бойынша 12 ғылыми мақала жарияланды, оның ішінде ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған жетекші рецензияланатын ғылыми басылымдарда, сонымен қатар Scopus шетелдік ғылыми материалдары негізінде жарияланды.
		1) ия;	
		2) жоқ	
		3) бұл тұжырымда мақаладағы ереженің дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.	
8	Дәйектілік қағидаты.	8.1 Әдіснаманы таңдау – негізделген немесе әдіснама нақты жазылған:	Диссертациялық жұмыста зерттеу әдіснамасы мұқият ойластырылған, негізделген және толық сипатталған. Автор зерттеу тәсілдері мен принциптерін келтірген, диссертацияның мақсатын жүзеге асырудың әрбір қадамын толық сипаттаған.
	Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	1) ия;	
		2) жоқ.	
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі заманғы әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдалана отырып алынған:	
1) ия;			
2) жоқ.			

		<p>8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған (педагогикалық ғылымдар бойынша даярлау бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденеді):</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ.</p>	<p>Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған.</p>
		<p>8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған / ішінара расталған / расталмаған.</p>	<p>Маңызды мәліметтер нақты және ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған, бұған дәлел ретінде жұмыстың бірінші бөліміндегі әдеби талдауларды келтіруге болады.</p>
		<p>8.5 Пайдаланылған әдебиеттер тізімі әдеби шолуға жеткілікті/жеткіліксіз.</p>	<p>Пайдаланылған әдебиет тізімінің саны әдеби шолуға жеткілікті.</p>
9	Практикалық құндылық қағидаты	<p>9.1 Диссертацияның теориялық маңызы:</p> <p>1) бар;</p> <p>2) жоқ.</p>	<p>Диссертациялық жұмыстың теориялық маңызы өте зор. Жұмыстың теориялық маңыздылығы полимерлі композициялар мен су-газ эмульсиясын және электрохимиялық өңделген суды қолдану арқылы мұнай қабаттарына әсер етудің жаңа кешенді әдісін зерттеу болып табылады.</p>
		<p>9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары:</p> <p>1) ия;</p> <p>2) жоқ.</p>	<p>Диссертациялық жұмыстың практикалық маңызы бар, себебі полимерлік технологияларды қолдану арқылы мұнай өндіру көлемін ұлғайту және кен орындарын игерудің техникалық-экономикалық көрсеткіштерін жақсарту мүмкіндігі ұсынылды.</p>
		<p>9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа ма?</p> <p>1) толығымен жаңа;</p> <p>2) ішінара жаңа (25-75% жаңа);</p> <p>3) жаңа емес (жаңасы 25%-дан кем).</p>	<p>Диссертациялық жұмыстағы практикалық ұсыныстардың жаңа екендігі және шетелдік журналдағы жарияланған мақалардың процентилендері дәлел. Диссертациялық жұмыс материалдары бойынша 7 жұмыс жарияланған, олардың ішінде: Scopus базасы құрамына кіретін журналдарда – 2 басылым, Ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз</p>

			ету комитеті ұсынатын ғылыми басылымдарында – 5 мақала, мақаланың қалған бөлігі Халықаралық ғылыми-практикалық конференцияларда жарияланды.
10	Жазу және ресімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) жоғары; 2) орташа; 3) орташадан төмен; 4) төмен.	Автордың диссертациялық жұмысты орындау кезінде академиялық жазу және ресімдеу сапасы жоғары екендігі байқалды. Барлық бөлімдер өзара логикалық түрде байланысқан және қойылған міндеттерді шешуге бағытталған.
11	Диссертацияға ескертулер		1. Диссертациялық жұмыс дайындауының жалпы жақсы әсеріне нұқсан келтірмейтін шағын стилистикалық дәлсіздіктер бар. 2. Алынған нәтижелер нақты көрсетілуі үшін қосымша графикалық немесе кестелік деректерді қолдану керек.
12	Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)		Докторанттың ғылыми мақалалары тақырыпқа сәйкес келеді және зерттеу нәтижелері айқын көрсетілген. Журналдарда жарияланып шыққан мақалалар зерттеу бағытына және таңдалған тақырыпқа сәйкес келеді.
13	Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)		Қорытындылай келе, диссертациялық жұмысқа оң баға бере отырып, Хадиева Әлбина Сағынғалиқызының «8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін ұсынылған «Жоғары тұтқырлы мұнай кеніштерінде физика-химиялық әсер ету

			<p>технологиясының тиімділігін арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмыс толық көлемде жан-жақты зерттелгендігін алға тартамын. Алынған нәтижелердің ғылыми деңгейі және орындалған зерттеулер көлемі бойынша «дәреже беру қағидаларының» талаптарына сәйкес келетіндігін мәлімдеймін. Ізденуші Хадиева Әлбина Сағынғалиқызын «8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп есептеймін.</p>
--	--	--	--

Ресми рецензент:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
«Физикалық химия, катализ және мұнай химиясы»
кафедрасының PhD докторы,
доцент м.а.



Ж.Н. Алишева

